

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor.
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-uteza 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-uteza 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

A bankkormányzó.

Debreczen, május 25.

(G.) Bilinsky Leo lovag, az Osztrák-Magyar-Bank kormányzója tegnap óta időzik városunkban, megismerendő a monarchia jegybankja legnagyobb forgalmu magyar fiókjának közgazdasági viszonyait; azt a milieut, a melyben a banknak ezen organuma a legspeciálisabb magyar városban és nagy vidékén a bank évi jelentéseiből olvasható növekvő eredményekkel végzi jelentékeny közgazdasági funkcióit.

Üdvözljük a kormányzó urat magyar vendégszeretetünk őszinte melegével, üdvözljük a kitüntetett szívélyességért, hogy a bank széles működési körének tanulmányára szánt, fáradsággal járó munkás útján elsőül városunkat szerencsételte látogatásával. Ismerjük a bankszabadság legutóbbi meghosszabbítása alkalmából kifejtett nagy tevékenységét s azon rokonszenves igyekezetét, melylyel a monarchia e legfontosabb közgazdasági szervének a teljes paritás érvényre juttatása mellett leendő átalakítását teljes odaadással megépíteni igyekezett; a rendkívül sok küzdelemmel kivívott eredmények a bank mai alkotmányában nyernek kiességű sorodást s ezek megalkotásában és a magyar speciális érdekek érvényre juttatásában az ő érdemei hervadhatlanok.

Hogy e törekvéseiben milyen akadályokon kellett magát átküzdenie, arra még élénken visszaemlékezhetünk; s hogy mily gyanúsításoknak volt kitéve, kitűnik az ő kormányzói programjának következő soraiból:

„... A mi a kiszolgáltatás, mondjuk ki nyiltan, a Magyarországnak való kiszolgáltatás veszélyét illeti, ettől csak az félhet, a ki politikai szenvedélyében nem akarja belátni, hogy a közös jegybanknak természetszerűleg nem szabad sem egyedül Ausztriát vagy Magyarországot, sem tulnyomólag Ausztriát vagy Magyarországot szolgálni, hanem elvileg egyenlően kell szolgálnia mindkét államtestületet... Életföladatomul fogom tekinteni, hogy épen a közös bank intézményében legkönnyebben legyenek kibékíthetők a monarchia két részének ellentétes érdekei.“

Egy sok reményre jogosító, jobb jövő kedves zálogát képezik e szavak s a bank Magyarországra vonatkozó sikeres működésének megbecsülhetetlen garanciáit látjuk lefektetve ezekben. Tovább meggyünk; idézzük a teljes odaadásnak, a nálunk speciális agrikulturn érdekekért való buzgóságnak következő fényes kijelentéseit:

„A banknak az új alapszabályok szerint a mezőgazdasági hitel-igények kielégítéséről is kell gondoskodnia s a főtanácsra hárul an-

nak a problémának a megoldása, hogyan lehet ezeknek az új alapszabályoknak megfelelni, a nélkül, hogy az üzleti váltóknak a mezőgazdasági üzemben való sajnálatosan ritka alkalmazása mellett más, alapszabályszerű intézkedésekkel, vagy pláne a bankkövetelések föltétlen biztosságának és likviditásának követelményeivel ellenkezésbe jöjjünk.“

Nagy horderejű kijelentések ezek, melyek igazolják, hogy a monarchia jegybankjának legfőbb intézője teljes tudatában van azon kettős feladatnak, mely egyrészt hazánk agrikulturnális hitel érdekeinek előszeretettel istápolásából, másrészt a bankjegy kibocsátói minőségének éber és folytonos szemeltartásából áll.

Nagy jelentőségűek még programjának a valuta-szabályozás megkoronázására: a készfizetések felvételének időpontjára vonatkozó kijelentései; továbbá a giró és folyószámla-üzlet minél szélesebb érdekkörre leendő kiterjesztésének nagy fontosságu méltatása.

Azt az óriási közgazdasági szolgálatot, a mit a bank ép a mi vidékünkön teljesít, legjobban kidomborodva látjuk az organisált bank 20 éves eredményteteleinek összehasonlításában, az 1879. és 1899-es évek bilánczainak egybevetésében.

Azt fogjuk találni, hogy a pénzforgalom 16.7 millió frtról 186.7

TÁRCZA

Az attak.

Irta: Lázár Ernő.

Dani, a kapitány tisztí szolgálja, épen a báli cipők rendbehozásával volt elfoglalva, midőn a hátán kétszer végig huzott valaki egy lovagló korbáccsal.

Azonnal tisztában volt a helyzettel, jól ősmerte a kapitány kezejárását. Mégis az első pillanatban annyira meg volt lepette, hogy a kezére huzott lakezipővel szalutált.

— Te gorilla! mit lopod a napot?

— Kapitány urnak jelentem alássan, a ma esti tűzoltó majálisra...

Szentmiklósy közbe vágott:

— Adok én neked tűzoltó majálist!... Takarodj, fuvass riadót!

És egy óra mulva a körtvélyesi ország-uton koczogott az egész huszárszázad.

Perzselő déli nap sütött le a délezegeg huszárokra, kiknek barna, kipirult arcán pataként csurgott végig az izzadság.

Bizonyos időközökben tisztára meszelt apró fehér házikók huzódtak meg az országot két oldalán, a nagy hőségtől szinte erőtlennül feküdvé végig az izzó sárga homokon.

Szentmiklósy komoly méltósággal lova golt a század élén, kivont szablyával a kezében.

Szentmiklósy komoly méltósággal lova golt a század élén, kivont szablyával a kezében.

Szentmiklósy komoly méltósággal lova golt a század élén, kivont szablyával a kezében.

Háta mögött Szeder, az adjutánsa lépdelt egy hatalmas sárga lovon.

Ha egy ablakban csinosabb asszonyszemélyt vett észre, rögtön valamit enniválója akadt a ezred legvégén... Ilyenkor Bandita mindig két lábon vágatott el kétszerháromszor a virágos ablak előtt a szerint, a mint az ablakban pelárgonia vagy muskátli díszítette a forrongó uteza ünnepi hangulatát.

A század legvégén Gyurits, a hatalmas, széles vállu főhadnagy ügetett, szemére huzott esákovával.

Zárkózott természetű ember volt, amolyan igazi nőgyűlölő. A mióta aztán egy tűzér főhadnagy ketté vágta a homlokát meg a bal arcját, a társaságokban nem igen lehetett látni.

— Minek ijesztgessenem az embereket? — felelte kurtán, ha elzárkózottsága miatt faggatták.

Szedernek, úgy látszik, megint „dolga akadt“ valahol, mert hátra jött Gyuritshoz.

— Tudod, hová megyünk?

— Nem én! — felelte Gyurits egykedvűen.

— A vén eséplőgép attól fél, hogy hátulról bekeritik. Ezért mozgósított minket hátvédnek.

(Ez a vén eséplőgép pedig ő exzellenziájának Warren-Hell Arthur altábornagy urnak volt a bizalmas neve, a mióta

egy hadgyakorlaton négy óra hosszat ágyuztatott egy nyugodtan dolgozó eséplőgépet.)

Gyurics nem felelt, Szeder pedig tovább fecsegett.

— Ma lesz a tűzoltó majális Arokfalván. Szentmiklósy nem tánczozhat a szép asszonnyal s e miatt olyan dühös, hogy képes volna nekimenni az egész tábornak a századával.

— Miért nem maradt ott?

— Mondtam már, hogy a eséplőgép rendelt ki az utolsó perczen. Azt beszélük, hogy ő is szerelmes Hundaynéba s e miatt örült féltékeny Szentmiklósyra.

Gyurits valami olyanformát mormogott hogy: bánja az ördög, a mire aztán Szeder is tovább tánczoltatta Banditát.

A körtvélyesi kálvária előtti fasorban egy négylovas kocsí közeledett a századdal szembe.

Az ezüst szerszámos pompás négy szürkét sárga sujtásos kocsis hajtotta, a kocsiban pedig... ah... egy meglepően gyönyörű asszony ült, fejér hatalmas tollas kalappal, hófehér napernyővel kezében.

Szentmiklósy megállította a századot és odalovagolt a hintóhoz.

A szép asszony meglepetve kiáltott fel:

— Nini! Hisz ez Szentmiklósy!

— Szép kezét esókolom, méltóságos asszonyom!

— Hát járja ez, megszökni a quadrill elől?

millió frtra, a leszámított váltók száma 2079 drbról és 3 millió frtről 56,957 drbra és 218 millió frtra emelkedett; kell-e ennél fényesebb bizonyíték egészséges és hatalmas haladásról, ha még hozzá vesszük a giró-forgalom bámulatos eredményeit, a mely 1888. óta 18.9 millióról 103.7 millióra emelkedett, míg ugyanakkor az átutalásnk összege innen 1.7 millióról 3.7 millióra, a jóváírások összege 2.6 millióról 24.4 millióra emelkedett: s nem szabad felednünk, hogy e 20 év alatt a debreczeni fiók területéből nem kevesebb, mint három új fiók lett kihasítva.

A mily sokat jelentők e számok általán a bank működésének közgazdasági eredményéről, époly ékesszóló bizonyosságai azok speciell a debreczeni fiók nagyarányu céltudatos és a helyi viszonyokra oly termékenyítőleg ható funkcionálásáról; büszkeséggel s ami ennél becsebb, a nemzet vagyonosodásnak tett nagy szolgálatokra való kellemes megnyugvással nézhetjük a helyi fiók nagyszerű termékenységét s kívánunk annak további sikereket.

Kivánjuk egyben, hogy a kormányzó ur rövid tartózkodásának kellemes benyomásait vigye magával az alföld szívéből s tartsa meg számunkra és általán hazánk számára meleg érdeklődését a monarchia jegybankjának legmagasabb vezetésében nehéz és felelősségteljes viszonyok között.

A bürokratizmus ellen. Széll Kálmán miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek az a törekvése, hogy a magyar közigazgatási eljárásnak a legnagyobb hibáját, a

bürokratizmus tultengését csökkentse, mind nagyobb tért hódít a közigazgatási szakkörökben. Immár erőlyesen felvették a harcot a bürokratizmus leküzdése ellen. Magyarország vezérvármegyéjének, Pestmegyének főszolgabirái, nevezetesen Dessewffy Emil, Halász Jenő, Csikai Imre, Endre Zsigmond, Ivánka Pál, Kapezy Vilmos, Szilágyi Lajos, ifj. Sárkány Pál, Szondy Dénes, Szilassy Elek, Teszary László, Tahy Iván, Holli János, Csapó Loránt országos mozgalmat indítottak a közigazgatási eljárás egyszerűsítése, gyorsabbá tétele, a közigazgatás hibáinak és bajainak községenként, városenként, járásonként és megyénként leendő részletes megállapítása és mielőbbi orvoslása érdekében. E célból javaslatot dolgoztak ki és azt Pestmegye törvényhatósága bizottsági közgyűlése elé terjesztették és hasonló eljárás végett a hazai közigazgatási hatóságokhoz megküldték.

Követelik a közvetlenség behozatalát a közigazgatásban, mert az eddigi közvetítési rendszer 40—70 százalék munkaszaporulatot idéz elő. Ennélfogva minden ügyet annál a hatóságnál kell beadni, kiadni, áttenni vagy felterjeszteni, a mely hatóságnak abban az ügyben érdemleges intézkedési joga van. A törvények és rendeletek alkotásánál szakítani kell az eddigi rendszerrel, szigorúan mellőzni kell a számtalan hivatkozást, hanem meg kell állapítani, lehetőleg egy törvénybe, egy rendeletbe vonni az egy és ugyanazon ügyre vonatkozó törvényes rendelkezéseket. Az egymástól eltérő kihágási és eljárási utasításokat egyszerűsíteni. Egységes pénzkezelési szabályokat kell alkotni. Gondoskodni kell, hogy a hivatalos nyomtatványok mindenütt kéznél legyenek. Ezek a nyomtatványok akként legyenek szerkesztve, hogy a közigazgatási tisztviselőnek mindjárt helyes utasításul szolgáljon. A nyomtatványok lehetőleg egységesek legyenek és a hol szükségesnek mutatkozik a gyakorlatban, a nyomtatványok már alakjuk és színük szerint is megkülönböztetendők. Mindenekfelett pedig a közigazgatási tiszt- és segédzemélyzetnek fizetését kell emelni, — mert csak ez alapon lehet megkövetelni tőlük azt, hogy a közigazgatási pályát élethivatásnak tekintésük és teljes odaadással teljesítsék hivatalos köteleességeiket. Tetemesen gyorsabbá tennék a közigazgatási eljárást és kevesbitenék a felszaporod-

dott irásbeliséget a közigazgatási telefonhálózat és törvényhatósági hivatalos közlönyök. Pestvármegye legközelebbi közgyűlésén, mely május végén lesz, foglalkozik a főszolgabírák javaslatával, melyben igen sok észszerű és gyakorlati szempontból üdvös tanács foglalatik.

Les miserables.

„Mostan annak okáért átkozott légy: kirekesztett a földről, mely megnyitotta az ő száját, hogy bévenné a te kezedből a te atyádfiának véréit. Mózes I. K. IV. r. 11. vers.”

Az ítélet ki van mondva: kötélhalál!

A gyilkosságra felelő tekintetes ur és a gyilkosságot végrehajtó juhász egyforma halállal halnak meg, hogy a kik egyek voltak a gázságban, legyenek egyek a bitón is.

Méltó büntetés és igazságos!

Millió eset közül egy, melyben senki sem talál egy szemernyi enyhítő körülményt sem. Az esküdtek lelkiismerete nem ingadozik egy pillanatra sem. Kimondják a büntést s törvény szigorú paragrafusaitól. Az ítélet kötélhalál, szégyenteljes formája az élet bevégzésének... Akasztófa, melyre csak azokat itélik, kiket még a mai romlott társadalmunk sem tűr meg kebelében...

A biblia esete, az élet első drámája ismétlődött Szatmáron. Kain megölte Ábelt, testvérét. A bibliai Kain merő gyűlöletből ölt, a szatmári muló vagyoneért, hogy dőzsölhessen a bűnnel szerzett pénzen. Amaz gyorsan végzett, ez hónapokon át hordta kezében a halált, alkalomra várva, hogy gyűlölt testvérét elpusztítsa a földről. Amaz az emberiség őskorában nem tudott morálról, beesületről, hóhékréről, emez módban élt, megsüvegezték és a férfibelesületek bírójává tette a szitán át nem látó társadalmi közvélemény. Abba meg volt a bátorság öcsését lesujtani, a szatmári Kain azonban vakmerő

— Dehogyan szöktem! — tört ki a méreg Szentmiklósból — hanem megszöktettek!

— Ah! És hova mennek?

— Keresek egy cséplőgépet, hogy megattakirozhassem!

— De csak visszajönnek a...

— Az ősz venissage-ra? Okvetlenül!

— Ej, nem! a mulatságra?

— Mint az öreg Ripp — 20 év mulva!

A szép asszony meghökkent.

— Hát az éjszakát hol töltik?

— A hol elesteledünk!

— Van egy ötletem! — kiáltott fel hirtelen Ilonday báróné!

— Helyesebben: jó ötlete...

— Jöjjenek be Ilondára! Én is visszafordulok és rendezünk ma is egy majális. Tüzoltó-majális helyett huszár-majális...

— Vízpuska helyett — Manlicherkarabély! — vágott közbe a kapitány.

— Holnap reggel aztán tovább mennek, ha ugyan kedvök lesz!

— Elfogadjuk! Egyhangulag elfogadjuk!

(Könnyű volt egyhangulag elfogadni, mikor másnak nem volt beleszólása!)

Egy fél óra mulva a kocsis lekanyarodott a kastély rácskapuján, nyomában a csillogó századdal. A legények a gazdasági udvaron leszereltek, a tisztek pedig a portól megszabadulva a kastély pompás ebédlőjében gyűltek össze. Otthon érezték magukat, mert a hadgyakorlat alatt két hétig volt az egész század vendége az ilondai kastélynak.

Szedán bevétele sokkal kevesebb fáradsággal járhatott, mint a mennyit ez

alatt a két hét alatt Ilondaynéra pazaroltak Szentmiklósyék.

A gyakorlat után naponta találkoztak a kastély erkélyén kifeszített ponyvák árnyékában. Ilyenkor a park fái között bujkáló holdvilág éjfélig is együtt találta a verendán mulató társaságot.

Az öreg báró, a kit egy 3 napig tartó mulatság után nyomorékká tett a szélütés, 9 órakor alázatosan bocsánatot kért a társaságtól s tolokocsiján aludni vitette magát. Hadnagy korából tudta, hogy nincs jobb gardedám „két” szerelmes huszártisztelnél.

Hátha még valamennyi szerelmes!

A szép asszony tényleg egy pillanatra sem maradt magára. Szentmiklósytól kezdve az utolsó tiszthelyettesig, senki sem tudott vele egyszer sem négy szemközt maradni.

Gyurits... nohát Gyurits nem számít. Legtöbbször a szobájában maradt, betegség, munka vagy valami ürügy alatt.

...Feltalálták a vacsorát...

A szép asszony mellett Szentmiklósy ült, utána rang szerint Szeder és a többiek következtek, Gyurits mellé az asztal végére egy jámborképzű jószágigazgató került, a ki e ritka ünnepélyes alkalommal pipacsörös nyakkendővel és besztercei szilva színű mellényvel tüntetett a jó izlés ellen.

Szentmiklósy óvatosságból a kastély torony-erkélyére parancsolta föl Simont, a század legügyesebb őrmesterét — kémszolgálatra.

— Egyszerűsitem a cséplőgép rendeltét! — mondotta jókedvűen s aztán senki sem gondolt egyébre, mint a pezsgős poharára, meg a háziasszonyára.

A poharak mindegyre összeesördültek, Szentmiklósy ijeszítően kezdett vörösödni, Gyurits rohamlépésben üritgette poharát, a szép asszony pedig mindenkinek juttatott egy-egy forró, szenvedélyes pillantást.

Szeder elkurjantotta magát:

— A huszárság!

— A cséplőgép! — replikázott Szentmiklósy.

Ebben a pillanatban távoli ágyudörrenés rezgettette meg az ablakokat, a melyet kevés időközökben újabb és újabb követett.

A tisztek elhalványodtak. Szentmiklósynak azonban csak a 14-ik ágyulövésnél lehetett a helyzet szignaturáját tudomására hozni.

A jószágigazgató, a ki a vacsora alatt még egy szót sem szólott, a nyomasztó hangulat eloszlátása végett hirtelen felkiáltott:

— Huj, huj! Most már tudom!

— Mit tud? — kérdezte Gyurits, miközben az asztal alatt szeliden oldalba lökte.

— Hogy miért lönek!

— ?

— Hát a királynak fia született.

Harsogó kacaj fogadta az udvari etiketteben járatlan megjegyzést.

— Simon képéből kikelve rohant be az ebédlőbe.

— Kapitány urnak jelentem alásan, Árokfalva felől ellenséges lovasság!

— Riadót! Riadót! — ordította Szentmiklósy megfélekedve pezsgőről, szép asszonyról, mindenről. Csak arra gondolt, hogy a cséplőgép parancsát könnyelműen

ezinizmussal beszélte rá a kétes eksziszteni-
ziákat öcsese kiirtására. Amaz tette után
elbujdosott, emez meg odaült kártyázni ál-
dozata holtteste mellé. Amaz kerülte az em-
bereket, emez meg vakmerően, kihívóan állt
bírái elé, gyalázva az ártatlanul megölt
tisztá becsületet... A bibliai Kain azt mondja:
„Nagyobb az én büntetésem, hogy sem
mint azt elhordozhatnám”, — míg a szat-
mári testvérgyilkos semmi megbánást nem
mutatott, az erkölcsi érzék teljesen meghalt
benne s csak akkor tántorodott meg egy
pillanatra, midőn a törvény rideg, de igaz-
ságos betüiből bírái halált olvastak fe-
jére...

A két Kain közül a szatmári gono-
szabb!

A szatmári eset méltó arra, hogy egy
kissé elmélkedjünk az emberi társadalom
enervált állapota felett.

Tapasztalat és történelem egyaránt bi-
zonyítja, hogy az erkölcsöknek időleges
sülyedése egy időbe esik az élvezetek szer-
telen hajhászásával, az urhatnámsággal és
a kötelességtudás szavának elnémulásával.
Ezek az emberi bűnök nemcsak az egyese-
ket ölik meg lelkiileg, hanem az egészséges
társadalom fentartó oszlopát, a családi tisztá
és erkölcsös életet is aláássák. A becsület
tisztá fogalma eltűnik a gonoszságra hajló
lélekből s az elvetemedettség nem irtózik a
legnagyobb bűnök elkövetésétől sem, ha
azokból haszna van.

Nem irtózik megöletni testvérét a te-
kintetes ur sem. Neki pénz kellett. A maga
vagyonát már elvesztette, dolgozni nem szere-
tett, szegényül nem tudott élni. Az ártat-
lannak halálát eszelte hát ki, hogy ő to-
vább uraskodhassék. Gondolkozott mérge-
n, gyilkon, vízbefojtáson, míg végre agyonlő-
vette ezinkostársával a saját véré.

Egy egész sereg embert hajsolt fel,
hogy tervét keresztülvigyék. A poklot vette
társul, hogy tovább is négyes fogaton jár-

hasson és ítélőbírája legyen társadalmi té-
ren a tisztá becsületnek. Nyugodtan alszik
el hónapokon át azzal a gazdhatározással,
hogy holnap már nem lesz öcsese az élők
között. Valóságos Borgiák rémes utóda, ki
saját családját irtja ki, hogy a kiszendet-
tek holttestén tombolhasson. Kipusztult lé-
lek, nyomorult ember, vadabb a Bakony
lakójánál, mely idegent öl, talán azért,
hogy az övéinek kenyeret adjon.

Léha, könnyelmű a végtelenségig, friv-
vol, istentelen, ki maga mondja, hogy a
pénz az Isten s a kinek pénze nincs, annak
Istene sincs. Nem nézi agg, becsületben
megőszült szüleit, családját, ártatlan gyer-
mekét, hanem pokoli kiszámítással szövi a
hálót, hogy megfojtsa az utjában álló ártat-
lant. Vad, mint egy bestia, érzés és szív
nélkül a társadalmi műveltség külső mázá-
val, mely végleg lehull a vallatások kereszt-
tüzében. Egy ember, kinek láttára meggyü-
löljük az embert, kinek lehellete véssesebb,
pusztítóbb a pestisnél. Egy szörnyeteg, ki
megölt testvére holttesténél azt számolgtatja,
hogy mennyi haszna lesz annak halálából,
kinek vagyonával akarja pusztulását és el-
züllesztését megakadályozni.

Az ő rettenetes bűnét megtorolja a
bitó. Irtózat, de igazságos vég annak, ki
lábbal tiporja az isteni, természeti és vér
törvényeit. Ő és a hozzá hasonló bűnösök
a gyalázat fáján bevégzik életüket, de a
nagy gonosztett hosszú ideig égeti a társa-
dalom testét. Nem is csoda! Ur, gavallér,
becsületbíró, párbajhős, ki magát dzsentrin-
nek tartja s mikor romlott elméjében és el-
vadult szívében gyilkosságot forgat, a köny-
nyenhívők és a máz után indulók, mint
tiszteletreméltó gentlemant s üvegelik.

Ebben a bűnben, a Papp Béla bűnében
és szerencsétlenségében része van a társa-
dalom szellemének is. Mert mit látunk? Az
urhatnámság, az üresfejűség buta göggel jár
köztünk. Ha pénzed van, lehetsz számár,

mégis bámulnak és tömjéneznek, ha nincs
módod port hinteni a világ szemébe, vagy nem
akarod ámitani az emberiséget, hanem munkád,
eszed után élsz, megmosolyog a stréberség
és keresztülnéz rajtad a higvelejtés. Mig el
nem jutunk odáig, hogy a noblesse oblige,
míg az ember értékét attól teszszük füg-
gővé, hogy van-e hét szilvafája, négy lova,
addig ne várjunk javulást társadalmi téren.
Majd mikor a nagy államok és szabad nem-
zetek evangéliumát valljuk, azt, hogy
a munka teszi az embert igazi em-
berré, akkor ritkábbak lesznek a Papp
Bélák s a hozzá hasonló emberek.

Mert a szatmári Kain esete rettenetes.
Egy ur, a ki testvére vérére szomjazik. Meg-
öletti, furfangos módon szövötközök azokkal,
kik érdektársai. Azután alszik nyugodtan,
odaáll áldozata hullája mellé és arcátlanul
mondja, mikor a sanda gyanu célba veszi:
honny soít qui mal'y pense. A gazság
azonban napfényre jut, a törvény íté s az
elkövetett bűnt követi a bitó.

A függöny legördült a tragédiának
vége!

Perquod quis peccat punitur peri-
idem!...

Koncz Ákos.

Följegyzések a szatmári gyil- kosságról.

Debreczen, május 24.

A szatmári rémdráma befejezést nyert.
Az esküdtek kihirdették a verdiktet, a bírósá-
g a legszigorubb ítéletet hozta meg: *kötél
általi halálra* ítélte Papp Bélát, a földesurat
s tart. huszárhadnagyot és juhászt, Zsoldics
Mihályt.

Papp Béla bűne szörnyű, hiába vizsgáljuk
a rettenetes cselekedetet, nem tudunk mentsé-
get védelmére felhozni, önkéntelenül azt
mondjuk: megérdemli a halált! Mégis, mi-
kor e sorokat leirom, némi szánalom fog el,
az elítélt iránt.

Tettét nem lehet menteni, ő követte
el a század egyik legnagyobb bűnét, elkö-
vette, mert urnak, gavallérnak nevelték s az
akart maradni mindvégig, meg akarta sze-
rezni az ahhoz való kellékeket: a pénzt, —
még ha testvérgyilkosság útján is.

Két napon át láthattam azt az embert.
Figyeltem, lestem minden mozdulatát. Szé-
gyenkezve megalázva bár, de mégis büszkén,
gőgösen állott bírái előtt, a gögöt, a daczot
nem tagadva meg még akkor sem, mikor
meghallja halálos ítéletét.

Megrezzen, elsápad s perezekig néz
maga elé — nem hallja az elnök szavát,
védőjét sem, csak mikor az felrzza a le-
targikus álomból, megrezzen s az elnök
ujabb kérdésére: akar e kegyelmet? — újra
felébred benne a dacz, a gög, az ur s mint-
egy kihívóan vágja vissza a feleletet:

— Nem!

Ilyen ember Papp Béla.

Még bírái előtt is sokat ad az u. n.
külső, klubb-becsületre; — tanuja volt-
tam, mikor védője elszólta magát s Zoltán
helyett ő róla mondotta:

— *Uraim, ez a Papp Béla egy közön-
séges svihák!* — idegesen felugrik, védője
felé fordul s keményen szeme közé néz,
mintha mondaná neki, hogy a becsületbe vágó
kifejezés nem ő rá vonatkozik. Külsőleg a be-
csületre sokat ad, de belsőleg, lelkiileg gonosz,
romlott, elvetemült. Igen! A külső becsületet
akarta megőrizni egész életében s becsület-
szavát sohasem szegte meg, — hisz legjob-
ban bizonyítja ezt az a kis epizód, mely a
vizsgálóbíró előtt játszódott le, mikor már
vizsgálati fogoly volt. Azt vallotta ugyanis,
hogy testvéreinek meggyilkolására egy zsidó-
val megalkudott. A bíró kérdezte a zsidó
nevét, de ő nem nevezte meg. A vizsgáló-
bíró figyelmeztette, mondja meg, hiszen
annak semmi baja sem lesz.

elmulasztotta és azóta már bizonyosan körül
is van fogva az egész tábor.

Csörömpölve rohantak le a tiszték a
kastély kőlépesőin.

A parkban és az udvaron kísérteties
alakok futkároztak a halvány holdvilágnál,
Simon pedig úgy fujta a kürtöt, hogy majd
leszakadt az erkély alatta.

Szentmiklósy harsányan elkiáltotta ma-
gát és az egész század kivágtatott a hold-
világos sima mezőkre.

Csak Gyuritsnak jutott eszébe vissza-
nézni a kastély felé, kardjával hosszasan
integetve az erkélyen álló szép asszonynak.

Néhány száz lépésre négy lovas ködbe-
vesző alakja látszott. Előőrse lehetett a lo-
vas hadosztálynak.

— Kardot ránts!

— Roham! Rajta, rajta!

— Vágtatva! — üvöltö Szentmiklósy
rövid időközökben.

S a föld dübörgött a csatasorban
vágató század alatt, mintha el akarná
nyelni a tüzes ablakaival idefénylő ilondai
kastélyt.

Egy félórai hajsza után a négy köpenybe
burkolt alakot a kastély lépcsőjén tuszkol-
tatta fel Szentmiklósy.

A szép asszony areza ki volt gyuladva,
mint egy májusi éjszakán a fénylő hajnali
csillag és szerelmes gyöngédséggel nézte
Gyuritsot, a ki a tisztet legelőször érte utól
és most nyakon fogva vezette be a kivilá-
gított ebédőbe.

Mikor aztán a fogoly levette a sapká-
ját, Szentmiklósy az iszonyodás és bámulat
borzasztó hangján ordított fel:

Excellenciádnak alás... san...
alá...

— Warren-Hell!!!

— A cséplőgép! — hangzott össze-
vissza az irtózatlanul meglepett társa-
ságban.

A kik az ajtón kívül maradtak, lábujj-
hegyen rohantak vissza a parkba.

Gyurits szokott hidegvérrel eresztette
el az altábornagy nyakát és úgy érezte,
hogy alighanem túl van életének legnagyobb
ostobaságán.

Valamelyik ablakmélyedésben a jószág-
igazgató elfojtott kacagása hallatszott, mire
az egyik inas azonnal betette a nyitva fele-
dett ebédő ajtaját... *

Reggelre már mindenki elfeledte a
kellemetlen kalandot.

Az egyik elfogott huszár mesélte el
Simonnak a titokzatos ágyuzás részleteit.

Warren-Hell a fölötti haragjában, hogy
Ilondayné nem jött el a mulatságra, lefu-
vatta az egész tisztikart. Szegény tüzoltók
pedig a majális kezdetét jelző három ágyu-
lövést abban a reményben ismételtették
három órán át, hátha valaki mégis oda
talál vetődni.

— Tíz óra felé négy huszárt vett magá-
hoz és elindultak erre felé. Engem előre
küldött, hogy kérdezzem meg valakitől, nem
beteg-e a szép asszony?

— Mi köze neki ahhoz? — kérdezte
Simon hetykén.

— Tudod, — felelte vigyorogva a
huszár — bolondulásig szerelmes az öreg
cséplőgép!

— Még sem nevezhetem meg!

Miért? — kérdi a vizsgálóbíró.

— Mert becsületszavamat kötöttem le nála.

Ime tehát a gyilkosoknak is van becsületszavuk! — s még meg is tartják!

Részvétet, minden gögje, dacza mellett is keltett. Ott voltak a szép asszonyok mindnyájan, kikkel még a mult farsangon végigtáncoltak a bálokat. Azok s a férfiak is sirtak, mikor hallották, hogy apja miként bánt vele, milyen nyomorult volt gyermek-kora, ifjúsága, ő is, ki tárgyalása előtt azt mondotta, szívesen ül két évvel is többet (azt hitte, hogy pár évre ítélik csak ne nyilvánosság előtt tárgyalják ügyét — szintén sirt. Megindította Kelemen dr. védője beszéde s mikor védője, egyedüli meghittje, családi szomorú életét festette — arczát zsebkendőjébe temette s zokogott.

Még a legkeményebb szívre is hatással volt ez a jelenet. Ekkor fordult a hangulat felé s ép ezért keltett olyan meglepetést a halálos ítélet. Azt senki sem mondhatja róla, elméje hibás. Viselkedéséből, fellépéséből ugyan következtetni lehetne erre, de nem így van. Még a végítélet órájában sem fog meglepedezni arról, hogy urnak, gögösnek nevelték s az is akart lenni. Uri gazember ő — ki külsőleg ember csak — de belsőleg vadállat, sőt még annál is rosszabb, mert az senki pusztítja el saját véréit.

A „gavallérosan, elegánsan“ viselkedő vádlott, mikor védője tudatta vele, legyen elkészülve a legrosszabbra — megtört, de azért mégis megkérdezte:

— Hát igazán felakasztanának?

Ugy látszik el van szánva. Visszautasította a kegyelmet és pedig, a mint védőjének mondta — azért, hogy vége legyen mindennek. — Beletörődött sorsába s most már nem érdeklí semmi és senki — csak kis leánya, azt szeretné még egyszer látni.

*

A másik halálra ítélt gyilkos, Zsoldics Mihály — az uraság juhásza. Typikus gonosztevő. A második nap délutánjáig nagyon vig volt — nevetgált, beszélgetett — nem tudta, mi vár rá. Második nap délelőtt szünet közben velünk, újságírókkal, kik közel voltunk hozzá, beszélgetett.

— No ilyen sokadalmat csak juhokban láttam — jegyezte meg mosolyogva, a közönségre mutatva.

Azt mondják, ő nem érdemelte meg a halált, mert ő csak eszköz volt a gyilkos-szerző uraság kezében.

Sajnálatra méltó — nem ő — hanem hat gyermeke — ő megérdemli a bitót. Megfagy bennem a vér, ha visszagondolok arra a pillanatra, mikor nyugodtan beszélte el, milyen galád kegyetlen módon ontotta véréit a 17 éves Elemérnek.

Ő is megtért. Mikor meghallotta, hogy halálra ítélték, görcsös zokogásban tört ki — majd felugrott a szuronyos őr mellől, oda rohant a bírák emelvénye elé s vádlólag kérdezte:

— Miért ítélték engem halálra?

Zokogva vonult vissza helyére — többször felkiáltva:

— Mi lesz hat kis árvámmal!

Utja Papp Béla előtt vitt el. Felébredt benne a gyűlölet. Oda lép elé s keserű hangon mondja:

— Lásna! Ide juttatott engem a „tekintetes ur“! — Papp Béla rá sem hederít. Hisz ő már nem „tekintetes ur“ többé — tudja jól, olyan aljas, közönséges gyilkos — mint a ki ezt a szemébe vágta — vagy talán még aljasabb, — mert hiszen az egy műveletlen oláh paraszt, kinek pénz, pálinka elvette eszét.

*

A harmadik vádlott Papp Zoltán, a legraffinerozottabb ember. Olyan ingyenélő. Ur szeretne ő is lenni, de restelli a dolgot. Ő a judás ebben a rémdrámában. Hazudni tud, mintha olvasná. A mellett istenfélőnek, jámbornak mutatta magát — de persze mindenki az ellenkezőről van meggyőződve.

Mosolyog, majd sir; — szánakozik Eleméren — pedig ő vezette a vesztőhelyre.

Kaján, meglegedett mosoly vonul végig ajakán — mikor hallja az ítéletét.

Órül, hogy unokabátyját és Zsoldicsot halálra ítélték s meg van elégedve, hogy ő csak 8 évet kapott. Érti — többet — sőt talán akasztófát ő is megérdemelt volna.

Ügyes volt hazudozásában, mester volt a gyilkosság előkészítésében, de végtelenül gyávának mutatkozott a kivitelnél. Gyávasága mentette meg a kötélről.

Kár — hogy így történt.

*

Még egyszer visszatérek Papp Béla-hoz.

Nagy ur volt ő Szatmárt. Ösmerte minden gyerek őt is — négyes fogatát is. Az magyarázza meg azt a páratlan érdeklődést, melyet a tárgyalás iránt az egész vármegye közönsége — asszonyok, férfiak egyaránt tanúsítottak.

Éjfél egy óráig kitartottak. Mikor az asszonyok meghallották, hogy halálra ítélték — hangosan sirtak, — még a törvényszéki elnök neje is — pedig nem ösmerte.

Sajnálták — talán nem is annyira őt, mint ártatlan kis gyermekét — hisz ők is családayák. A meglepetés moraja zugott végig, mikor meghallotta a közönség a lesújtó ítéletét s még nagyobb volt a meglepetés, mikor Papp Béla visszautasította a kegyelmet.

Az ítélet mindenkit meglepett. Nem hitték, hogy ilyen lesújtó ítéletet mérnek rá. Bár meg voltak győződve, halált érdemel Papp Béla, — mégis reménykedtek — ép úgy mint Papp Béla, ki a tárgyalás befejezése után feszesen, felemelt fővel vonult el a közönség előtt czellájába, — hogy a törvényszék kegyelmes lesz s mellőzi a halált.

Nem volt kegyelmes. Igazságos, kérelhetetlenül szigorú ítéletet hozott. Papp Béla, Zsoldics is a legnagyobb büntetést — halált kaptak.

Megérdemelték mindketten.

A földi igazságszolgáltatásnak elég van téve.

Löv József.

A Hortobágy Londonban.

Debreczen, május 25.

Lapozgatom a nagyvilág krónikáját és lapjairól esodálatos dolgokat olvasok le...

Egy magyar művészről járt künn, a merre a Rajna, Elba és Themze foly s nyomában lelkesedés támadt, felőle hymnusok keletkeztek s a sajtói nagyhatalom hódolva sietett dicsőítésére.

... Sajtószertű, leigéző báj ömlik el Torday kisasszony előadásán; a poezia hullámai hol szeliden, hol hatalmasan foglalják el a hallgatóság kedélyét s magukkal ragadják azt magasabb, megszentelt régiókba, feledtetve a lázasan munkálkodó köznapi-ságot...

Ez és ily nyilatkozatok hallhatók mindenfelől.

Vajjon miről beszélt nekik Torday Grail Erzs, hogy ily extázisba hozta a sokat tapasztalt külföldet?

Talán a világbéke lehetőségét fejtegette?

Vagy Aphroditéről beszélt secessiók keretben?

Vagy talán a szocializmus elveit ismertette, mint Gyp asszony?

Dehogy!

Rövid ethnographiai értekezletet tartott, Európának szinpadára soha nem kerülő esendes emberekről: a magyar puszták lakóiról.

Elmondotta, milyen alföld s milyen annak élete. És leírását erről a tárgyról oly lángoló nyelvezettel, oly színes világításban adta, hogy a mohó külföld alig tud betelni szemléletével.

Mily idegen fogalmakat kellett neki ismertetnie, hogy hallgatóival megértesse, miről van szó! És azután, mikor értelmüket megnyerte, észrevétlenül hozzálopódzék szí-

veikhez és felemelte azt oly magasra, hogy lelki szemeik előtt megnyílt a messzefutó magyar róna, ünnepélyes, templomszerű komolyságával, purpurfelhőkbe vesző távoli horizontjával.

Ezután beszélt nekik az idyllikus pásztortoréletről, a gémlakta nádasokról, a világgyűlölő, rettentő erejű kivert bikákról, a feketeszőrű bivalyokról, a bánatosan felhangzó népdalokról, a távolba vesző esti harangszóról, a magyar föld különlegességét képező aranysegélyű felhőkről, a tisztán ragyogó éjjeli menyboltról s a fel-felcsillámló pásztortüzekről.

És végül kibontá előttük a délibábok otthonának, a Hortobágyának panorámáját és megejté vele teljesen a szíveket.

Nem esodálatos-e, hogy nemcsak érdeklődést, de meglepetést, lelkesedést tudott kelteni hallgatóságában ezen ismeretlen idegen, érdekeiknek nehezen hozzáférhető tárgy iránt?

Kérdezve kutatunk, hogy mikép sikerült neki, ép neki, a más hazából való nőnek, eltalálni és követni gondolkodásukat és nyelvüket.

Nyugodtan és tisztán beszél, — hangzik a felelet — valóban mesterül kezeli a beszédformákat s életre kelti előttünk mindazt, mit éber érdekeivel felfogott. Színgazdag festmény gyanánt bontakozott ki előttünk a magyar síkság, világfelelt romantikájával, csendes munkálkodó s mégis oly hevesvérű lakóival.

A pusztá álomszerűen elmosódó képe, a Hortobágyának elegikus magánossága s az egész magyar Alföldnek sajátos, minden árnyalatban megnyilatkozó költészete miként hű tükörkép jelent meg szemléletünk előtt.

Más helyeken jelesebb költőinket mutatta be, jellemzésüket adván s nehány költeményt elszavalva.

Torday Erzs, neve egyértelmű az előadás és nyelv mesterével, a ki a legváltozóbb érzelmek egész özönét oly közvetlenséggel tudja kifejezni, a minőre csak az képes, kit a költészet és retorika géniusa homlokán csókolt.

Kiérzik ezen magasztalásokból, hogy azok nem a lovagiasság, hanem az érdem méltánylásának megnyilatkozásai. Mindazáltal jellemző az Ulmer Tagblatt végszava is, mely hevenyészett fordításban ekként hangzik:

A dálnok lantja, mely rég elviharzott
Hazája tagas pusztái felett
Egykor — de hisz azt te jobban tudod!
Drága honát így énekelte meg:
„Ha a föld Isten kalapja,
Ugy hazánk bokréta rajta.“

E költőmondás befejezve nincsen:
S hogy az legyen, a kedvedért teszem;
Tovább szöve a már megkezdett képet,
A hasonlatot így bevégezem:
A bokréta koronája
Te vagy, Magyarhon virága.

Mint már jeleztük volt, Torday Grail Erzs fel fog lépni a Csokonai-Kör vasárnapi matinee-ján, mely iránt a legmozgalmasabb érdeklődés mutatkozik.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

A király utja.

Budapest, május 25. A király hat óra-kor Gödöllőről Ujrákosra érkezett s csapat-szemlélet tartott. Majd a várba hajtattott fel. Hétfőn általános kihallgatás lesz.

A delegáció ülése.

Budapest, május 25. A delegáció mai ülésén Szerb György ismertette az 1901. évi közös pénzügyminiszterium költségelirányzatát, melyet úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadtak.

Magyargyűlölő tábornok.

Budapest, május 25. A gyulafehérvári laktanyában Perl tábornok a magyar feliratu jelzőtáblákat kifogásolta. E miatt ma Mohay és Zeyk Gábor felvilágosítást kértek Krieghammertől, a ki kijelentette, hogy sürgős rendeletet intézett a hadtestparancsnoksághoz és reméli, hogy az ügy megnyugtató megoldást fog nyerni.

Bur győzelem.

Budapest, május 25. Pretóriából vett értesülés szerint a burok a Vryheid mellett vívott ütközetben két hajóágyut, husz embert, köztük három tisztet, elfogtak.

Transzvál manifesztuma.

Budapest, május 25. A transzváli kormány manifesztumot bocsátott ki, felszólítva abban a polgárokat nyilatkozattételre, hogy a háborut folytatni óhajtják-e tovább, vagy pedig békét akarnak.

A városi közgyűlés előtt.**Egy sürgős indítvány.**

A „Debreczeni Ellenőr“ mellékletekén megjelent „Debreczeni esendélet“ röpiratnak, a „sertéskereskedő kérdés“ tárgyára vonatkozó része — sajnos — igaz; de ez — szerény véleményem szerint — mindaddig így lesz, míg némelyeknek anyagi érdekükben álland minden legkisebb betegségért sértésvészt jelenteni, mint ez már több ízben, a gazdaközönség súlyos kárára, már többször meg is történt.

A mi a felrakodó helyet illeti: ez bizony siralmas állapot; a sertésvásártér a közbágyhidnál lett berendezve, tehát akár mely irányból hajtatik fel a sertés, 4—5 pár vasuti vágányon kell keresztül mennie s tekintve, hogy a vasuti átjárók a főutaknál rendszeren kettős sinnel vannak ellátva: minden áthajtásnál egynehánynak beletörik a lába, kivált a nehezeknek; ezen kívül akár mely irányból hajtatik fel sertés, érkezik vasuton vagy Biharmegyéből lábán hajtva: a vasuti magas áthidaláson kell keresztül menni, hogy a sertésvásártérre érjen, amely körülmények nagyban hozzájárulnak a debreczeni sertésvásárok csökkentéséhez; — s kiváltképen nagy hátrány, hogy felrakodó hiányában a sertésvásártérről ugyanazon veszedelmes utakon hajtatik vissza a jószág a vasuti állomásig s a esapatos jószág a vasuti átjáróknál s a nagy hidon a közlekedést is akadályozza, sőt a nehéz minőségű a hidon fel sem tud menni.

De hát ezikkem ezéja nem az, hogy a jelenlegi állapotot keseregjek s nem azt keresem, hogy miképen jutottunk a kátyuba, hanem hogy miképen jussunk ki belőle.

A sertésvásártér közlekedésének egyedüli megoldási módja az volna, hogy a város szabályozási tervezetének megfelelőleg azonnal nyitassák ki a Homokkert főutja, a vasuttól a közbágyhidig, azaz sertésvásártérig; ezen az uton ugy a Bihar-, mint a Hajdumegyéből érkező sertések vasuti érintése nélkül juthatnának a sertésvásártérre, ugyanott állíthatnák fel a felrakodó s ugyanezen uton lenne összekötendő a vásártér a vasuti állomással egy iparvágány

által, mely személyszállításra is használtathatnék.

Ezzel minden e tárgyban miseria egyszersmindkorra s gyökeresen meg lenne oldva s mint mellék-ezél a Homokkert vadjudó rendezése is egy nagy lépéssel előbb haladna.

Ajánlom indítványom szives megfigyelését s azonnali fogantatását.

HIREK.

— **Az Osztrák-Magyar-Bank főkormányzója Debreczenben.** Az Osztrák-Magyar Bank főkormányzója Bilinszky Leó volt osztrák pénzügyminiszter tegnap délután érkezett meg Debreczenbe Pranger József vezértitkárhelyettes kíséretében. A vasutnál hivatalosan várták s fogadták Degenfeld József gróf főispán, Simonffy Imre kir. tan. polgármester, Rásó Gyula kir. tan. alispán, Szabó Kálmán a kereskedelmi és iparkamara elnöke, Zádor Lajos a kereskedőtársulat elnöke, Mayer Emil a kereskedelmi esarnok elnöke és Kernhoffer József az O. M.-Bank helybeli fiókjának elnöke. A kormányzót, a hogy a vonatból kiszállott, Degenfeld József gróf főispán üdvözölte, mire Bilinszky válaszolt. Majd a bemutatások történtek meg. A bank-kormányzó a főispánnal a város ötös fogatán hajtattott a városba s a „Bika“ szállóban szállt meg. Kevéssel megérkezése után a bank debreczeni fiókjának hivatalos helyiségébe ment, hol megérkezésekor Kernhoffer József főnök üdvözölte s köszönetet mondott, hogy látogatásával a fióktintézetet megtisztelte. Bilinszky válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy Debreczenbe jöhetett s hogy Magyarország legnagyobb forgalmu fióktintézetét közvetlenül megismerheti. A bank tisztviselőinek bemutatása után a kormányzó a Nagyerdőre ment. Este Bilinszky tiszteletére a polgármester a „Bika“ szálloda ezukrásztermében 12 terítékű vaesorát rendezett, hol Simonffy Imre polgármester, mint házigazda üdvözölte vendégeit.

A kormányzó válaszában első sorban is melegen megköszönte a szives fogadtatást, majd rátért a bankra s hogy a bank Magyarország ipar- és kereskedelmi érdekeire milyen különös gondot fordít. Elismeri, hogy Magyarországnak föltétlen joga van az önálló jegybankhoz, de jól felfogott érdekében cselekedett, mikor a legutóbbi kiegyezés alkalmával nem élt e jogával, mert itt, Debreczenben, az ország eme nagy városában jelenti ki, hogy a kormányzóság egyforma lelkesedéssel szolgálja ugy Magyarország, mint Ausztria ipari, kereskedelmi s földmívelési érdekeit.

Az estebéden különben a két vendégen kívül részt vettek: gróf Degenfeld József főispán, Simonffy Imre kir. tan. polgármester, Komlóssy Arthur városi főjegyző, Szabó József főszámvevő, dr. Király Ferencz orsz. képviselő, Szabó Kálmán ipar-és ker. kamarai elnök, Zádor Lajos keresk. társulati elnök, Dobiecki Sándor államvasuti üzletvezető, Mayer Emil gőzmalmi igazgató és Kernhoffer József bankigazgató.

A bankkormányzó ma délelőtt megvizsgálta az intézet helybeli fiókját, ügymenetét s dicséretét, teljes megelégedését fejezte ki Kernhoffer József főnök előtt. A délelőtt folyamán még látogatást tett a politikai hatóságok fejeinél, a főispánnál, a polgármesternél. Délután 2 órakor a kereskedőtársulat a

Bikában 40 terítékű bankettet rendezett a bankkormányzó tiszteletére, melyre ugylát-szik mindenki hivatalos volt — csak a sajtó nem. Délután megtekint több ipari telepet s megtekinti a város nevezetességeit. Megemlítjük még, hogy a kormányzó idejövetele nék egyik főezéje, hogy az intézetnek Debreczenben diszes palotát akar építtetni, még pedig rövid idő alatt.

— **Beóthy Zsolt és a debreczeni tanári kör.** A debreczeni tanári kör üdvözölte Beóthyt, az orsz. tanáregyesület elnökét, midőn a Kisfaludy-Társaság elnökévé választották. Erre a következő szép levelet intézte Dóczy Imréhez:

Nagyságos Elnök ur!

A debreczeni tanári kör szives köszönetét, a Kisfaludy-Társaság elnökévé választásom alkalmából, mély hálával vettem s csak hosszas távollétem és betegeskedésem az oka, hogy hálám ilyen későn jut szóhoz.

De annál bensőbb ez a hála. Elnökké választásomat alig tulajdoníthatom másnak a viszonyok sajátságos alakulásánál; de abban az örömben, melylyel tanártársaim, köztük a debreczeni is, fogadni szivesek voltak: a magyar irodalom és a magyar iskola benső kapcsolatának eleven érzése, művelődési életünknek egyik legnemesebb és legértékesebb hagyománya nyilatkozott meg. Örkdjünk e hagyomány fölött, a közös nagy ezél érdekében, írók és tanárok egyaránt, — azaz egy szívvel!

Sokszor köszönöm, összesen és egyenkint, jószágukat, barátságukat irántam. Törekedni fogok meg is érdemelni.

Legszivesebb üdvözlettel
Budapest, 1900. május 18.

Beóthy Zsolt.

— **A Csokonai-kör ebédje.** A Csokonai-kör a most választott tiszteletbeli elnök és új elnökség tiszteletére közebédet ad f. hó 27-ikén az Angol Királynő külön termében. Ebédjegy 6 korona. Résztvenni óhajtok a titkári hivatalnál kitett iven szombaton délig sziveskedjenek jelentkezni.

— **A szatmári halálos ítélethez.** Papp Béla és gyilkostársai felett hozott ítélettel foglalkozik még mindig a közvélemény. Most általános a vélemény, hogy Papp Bélának a király kegyelmet ad, már azért is, mert ő tart. huszártiszt s a katonai becsülettel nem fér össze, ha még tartalékos is, hogy felakasszák. A védőügyvédek a mai nap folyamán, már beadták kegyelmi kérvényüket. Kelemen Samu dr. Papp Béla védője és Hermann Lipót dr., Zsoldics Mihály védője adtak be kegyelmi kérvényt. A bíróság, rendkívüli ülésben az ügyész meghallgatása után megállapította a kuriához felterjesztendő véleményét a kegyelmi kérvényeket illetőleg. Mint teljesen megbízható helyről lapunkat értesítik, a bíróság határozata az, hogy a kegyelem megadását javasolja. A kuria kegyelmi tanácsától a kegyelmi kérvény az igazságügyminiszter elé kerül, ki azt a király elé terjeszti. Ha Papp Bélának megkegyelmeznek, akkor Zsoldics Mihály, a másik halálra ítélt is kegyelmet kap. Papp Bélát védője, Kelemen ügyvéd semmi rábeszéléssel sem tudta rávenni, hogy kegyelmet kérjen. Védője, védeneze akarata ellenére, törvényadta jogánál fogva adta be a kegyelmi kérvényt.

— **A jótékony nőegylet tombolá-estéje.** A debreczeni jótékony nőegylet f. hó 26-án tombola-estét rendez, mely alkalommal a nőipariskola remek kézimunkái lesznek a nyereségtárgyak. Volt alkalmunk megtekinteni a mintákat és jó lélekkel mondhatjuk, hogy azok a női kezek ügyességének produktumai. Az elnökség mindent elkövet az est sikerének érdekében, melyre

igen sokan készülnek városunk intelligens köreiből.

— **Szenzáció Földesen.** Ugy látszik, hogy az angyalcsinálás nemcsak a déli vidéken, hanem a nagy Alföldön is divatos. Mint földesi levelezőnk értesít, ott is megtörtént e tekintetben a nagy szenzáció, mely élénken bizonyítja, hogy mily nagyon meglazult korunk erkölcsisége.

Névtelen följelentés alapján tudomására jutott a hatóságnak, hogy egy Kovács Terézia nevű 18 éves leány, hogy ballépését elpalástolja, anyjával, özv. Kovács Gábornéval egyetértve, elpusztította szerelme gyümölcsét s az így elpusztított magzatot az udvaron elásták.

A névtelen följelentés alapján megindították a nyomozást és a gyermek holttestét — mely már másfél hét óta volt a föld alatt s egészen feloszlásnak indult, — felásták. A bűnös leányt pedig anyjával együtt letartóztatták.

A vallatás nyomán kiderült, hogy a szörnyű vétket egy régebben bábaságot viselt vénasszony, Domo kos Lászlóné Szalai Ágnes követte el, a kit szintén letartóztatták.

A tetétleni csendőrség nagy ügyességgel folytatja a vizsgálatot más irányban is és esetleg újabb letartóztatások is várhatók.

Különösen pedig a névtelen levél írója után kutatnak, mert a levél azt a benyomást kelti, mintha szemtanu írta volna.

— **Csendélet Szoboszlón.** Szoboszlón egymást érik a betörések. Legutóbb Sándor Miklós szatócs boltját törték fel és sok portékát elvittek. Ugyanakkor özv. Szilágyi Bálintné lakását is kifosztották. Tóth Mihály rendőrbiztos ügyes keze azonban a betörőket elfogta. Mint már több ízben, úgy most is sátoros cigányok garázdálkodtak.

— **A gör. kath. egyház** rendes havi gyűlése f. hó 27-én, azaz vasárnap d. u. 5 órakor fog megtartatni a varga-utcai róm. kath. fiúiskolában, melyre a hitk. tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

x **Dr. Szász Adolf** fogorvos jelenti, hogy lakásán (Kossuth-utca 9. sz., — ott, a hol a fogorvosi rendelő helyisége is van) a **Svédornát és massaget** újra berendezte és e hó végén a cursust megkezdte. Jelentkezhetni nála d. e. 9—12, d. u. 3—5-ig.

— **Halálozások.** Polgár Nagy István f. hó 24-én d. u. 1 órakor, életének 60-ik évében elhunyt. Hült tetemei f. hó 26-án, d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerinti Teleki-utca 70-ik sz. háztól a Kistemplomban tartandó gyászima után a Várad-utcai temetőbe örök nyugalomra tétetni. — Kaszás Flórián f. hó 24-én reggeli 5 órakor, életének 77-ik évében elhunyt. Hült tetemei f. hó 26-án d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a Teleki-utca 78. sz. háztól a Szent-Anna-utcai temetőbe örök nyugalomra tétetni.

— **Vizbefult gyermek.** Hajdu-Szoboszlón Szilágyi János ottani lakos másfél éves gyermeke a kútnál álló mosódézsába esett s mire észrevették a szerencsétlenséget, — meghalt. A kis halottat, midőn a boncolás kétségkívül megállapította, hogy a halált vizbefulladás okozta, nagy részvét mellett temették el.

— **Felülfizetések.** Az ev. ref. felsőbb leányiskola majálisán felülfizettek: Özv. Polgár Gyuláné 2 kor., K. Tóth Kálmán, Somogyi Pál, Bakos Tibor, Dóczy Emil, Filep Miklós, N. N. N. N., 1—1 kor., Inezédi Márton 20 fill., L—ki Gyula, N. N., 10—10 fill. Többen együtt 48 fillér. Fogadják ezen az uton is a rendezőség szives köszönetét.

— **Lövészet.** Az 1900. évi május 24 én tartott lövészet eredménye: Legjobb mélylövessel Molnár Ferencz 2 koronát, leg több körívessel Baum Miksa 4 koronát.

— **Keményfejű pénzügyőr.** Még januárban történt Kisteleken, hogy Lóvi Árpád pénzügyőr fegyvertisztogatás közben véletlenül föbelőtte Mile Kálmán nevű kollégáját. Az éles golyó a szerencétlen ember ajkát átfurva, a száján keresztül a fejét átlukasztva, a nyakcsigolyán át a falba csapódott. Az orvosok halálosnak mondták Mile Kálmán sérülését, de az csodálatosképpen 108 nap mulva teljesen meggyógyult s midőn tegnap súlyos testi sértésért vonta kérdőre a szegedi királyi törvényszék a megsebesítőt, Lóvi Árpádot — a kit különben hat havi fogházra ítéltek — az átlőtt fejű Mile Kálmán kelt a legerélyesebben annak védelmére.

— **A sikkasztó fizet.** Mintegy tíz évvel ezelőtt Aradon Kis Ármin bankigazgató sikkasztott. Az általa alapított takarékpénztár 100 000 forintját elsikkasztván, Amerikába hajózott, hol eleinte keservesen tartotta fenn magát, később azonban ügyvédi irodát nyitván, gazdag emberré lett. Most Colorado ban él és egy nagy farm tulajdonosa. A napokban Kis neje ugyanis következő levelet küldte Herzog Lipóthoz, az aradi kir. törvényszék hites becsüségéhez:

„Az Isten megsegítette Árminomat. Példátlan szorgalma, ernyedetlen küzdelme megtermé gyümölcsét. Most már itt vagyunk Coloradóban, a saját óriási kiterjedésű birtokunkon. A birtok anyai jövedelmet hajt, hogy egy-két év alatt annyit megszerzünk, hogy minden kötelezettségünknek meg tudunk felelni. Ön jól tudja, hogy Árminomnak nem volt más célja, mint hogy visszafizesse a takarékpénztárnak minden tartozását. És ez most megless és még annyi, hogy visszatérhessünk haza és ott nyugodtan fejezzük be életünket. A birtok rengeteg gazdaggá tehetne bennünket, de ezt nem óhajtja Árminom. Mihelyt annyink lesz, hogy hazajöhessünk, eladjuk a birtokot. Nem kell többé a gazdagság; a mi gazdagságunk az legyen, hogy visszaseressük becsületünket!”

Igy hangzik az a levél, mely bizonyára kedves hirt tartalmaz mindazoknak, kik a volt takarékpénztári igazgató bűnös üzemei folytán nagy mérvben megkárosodtak.

— **A csecsemő, mint életmentő.** Párisból írják, hogy egy héthónapos csecsemő csodálatosképpen egész családját mentette meg a biztos haláltól. A rue st.-Antoine 107. számú házban lakott Goussier illatszerész feleségével és két gyermekével, kik közül a kisebbik héthónapos volt. A hideg májusi éjszakákra az asszony alaposan befűtött a vaskályhába. A család éjfél tájban mélyen aludt, csak a kisebbik gyermek, a ki a nyitott mellékszobában feküdt, kiáltozott torkaszakadtából. A vékony válaszfalon át a szomszéd lakásba áthallatszott a gyermek sírás, a szomszédok felébredtek és átnéztek az illatszerész lakásába. Az ajtónál fojtó szénfüst tödült ki. A szobában kábultan feküdt Goussier, a felesége és a másik gyermek. A mellékszobában pedig már a csecsemő sírása is gyöngyülöben volt. Az eszméletlen állapotban levő családot sikerült nagynehezen fölbreszteni.

Város lelkipásztoraért.

H.-Szoboszló, május 24.

H.-szoboszlói levelezőnk írja:

Megható jelenetnek voltunk tanúi a mai napon. Hajdu-Szoboszló város kiváló lelkipásztora, a kitűnő egyházkormányzó, Zsigmond Sándor ev. ref. esperes, a tisztántuli egyházkerület főjegyzője előtt az itteni ev. református gyülekezet 65 tagu küldöttsége jelent meg, hogy ama szállongó hírekkel szemben, mely szerint a hajdu bősörményi egyház lelkészi állására eltávozni készül, állást foglalva, kérje, hogy továbbra is maradjon szoboszlói lelkipásztornak s ne hagyja el az ecclesiát, melynek egyik vezére, büszkesége és disze volt s ma is az. A küldöttségben képviselve volt Szoboszló város minden rendű és rangu polgársága és

még a más vallásuak is. A városház nagytanácsstermében gyűltek össze a kiküldöttek s onnan vonultak át a paróchiára.

Padrah Sándor egyházkerületi képviselő, egyházmegyei tanácsbíró remek beszédben sorolta fel Zsigmond Sándor kiváló érdemeit, melyeket 27 éven keresztül a szoboszlói ev. ref. egyház szolgálatában szerzett. Beszédének költői szép hasonlatai s az abban nyilatkozó, a hívek szeretetét tolmácsoló vonzalom, ragaszkodás, bizalom és rokonszeny oly annyira megindították a küldöttség tagjait, hogy nem maradt szem szárazon és lélek meghatottság nélkül.

Padrah Sándor a megindultágtól maga is elérzékenyülve, könyes szemekkel kérte Zsigmond Sándort, hogy még nem késő, maradjon meg Szoboszlón, a hol az általa megkezdett és felvetett nagy és nehéz kérdések várnak megoldásra, a melynél az ő szervező erejének teljes súlyára lenne szüksége az egyháznak.

Zsigmond Sándor mélyen megindulva mondott köszönetet a küldöttségnek az igazi szeretet és ragaszkodás ily megható nyilvánulásáért. Ő, midőn a bősörményieknek ígéretet tett, nem önérdék lebegett előtte, hanem egy felsőbb parancs, mindig ott munkálkodni, ahol arra a legégetőbb szükség van. A bősörményi egyház helyzetét jól ismeri, s midőn az hívni akarja, csak fokozottabb mértékben óhajt munkálkodni a reája bizottakban.

Néhány nap választ el még a választástól s most, még mint szoboszlói lelkész beszélhet csak, de ha a bősörményi lelkészi állást elfogadja, azt csak ezen magasabb szempont mérlegelésével teszi s mert nyugodtan hagyhatja el az olyan egyházat mint a szoboszlói, a melynek olyan vezére van még, mint Soltész László ev. ref. lelkész, ki őt mindenképpen pótolhatja.

Szokatlan meghatottság között kért szót Soltész László ev. ref. lelkész, egyházkerületi tanácsbíró, a köztisztelőben és becsülésben álló ősz lelkipásztor. Nem akart szólni, de mert az ő neve is felemlítettett, kötelessége kijelenteni, hogy a munkatér Szoboszlón is megvan csak olyan mértékben, mint Bősörményben s e munkának bevégezésére bizonyára fiatalabb erő kell, mint az övé, a mely koránál fogva is évről-évre gyöngül.

Könyező szemekkel, mély megindulással kéri tisztársát, a szeretett lelkipásztort, ne hagyja el nyáját, melynek apraja nagyja, szegénye-gazdagja, öregje és ifjuja vele együtt érez, vele együtt gondolkozik és együtt cselekszik.

Az ősz lelkipásztor lepergő könyei mutatták a szorongó érzést, mely egész lelki állapotán végigvonult s mely a hívek szeretetét is visszatükrözte.

Zsigmond Sándor újabb válaszában nem titkolhatta megrendültségét, s meleg köszönő szavakban fejezte ki szoboszlói hívei iránti ragaszkodását s elhatározását a bekövetkezendő eseményekre nézve magának fentartotta.

Ezzel az emlékezetre méltó tisztelgés véget ért.

Irodalom.

(A Dedek-féle Szentek életéből megjelent a 11-ik és 12-ik füzet. Amabban Manche szent Mátyás apostol ezimű képében gyönyörködhetünk, emebben Comeleran hatalmas alkotását: „Aquinoi szent Tamás szent Lajos francia királynál” szemléljük, mint teljes képet. Manche Mátyás apostolja ihlett festői eset műve. A szentet térdnagyságban, ülő helyzetben ábrázolja, a mint jobb kezében az önt tartja, míg bal kezével az írotáblát nyugtatja térdére. Arca nemes, egyszerű s erősen keleties jellegű. Szemei a messze távolba mélyednek, fenkölt homlokát a gondolat magasztossága világítja meg. Az egész alakon látszik az ihlettség elragadó fönsége. Comeleran stilszerűen megrajzolt középkori ebédli palotát tár szemünk elé, szent Lajos a központi helyen ül, szent Tamás jobbján foglal he-

lyet. A kíséret néma áhitattal tekint a két szentre. A szemlélő szintén odaképzeli magát e dicsőséges társaságba s önkénytelen ima száll ajakáról a magas egekbe. Mindkét kép reprodukciója teljes elismerésünket érdemli ki. A két teljes képen kívül a 11-ik füzetben kiemelendők: szent Szwitbert püspök, boldog Frigyes apát, szent Luczius pápa képei; a 12-ik füzetben pedig Boilet szent Miklóská, boldog Ágnes klarissza apáca és Aquinói szent Tamás szobor képe kötik le figyelmünket. A 11-ik füzet első lapja márczius havának, mely szent József dicsőségét hirdeti, jelképes magyarázatát adja. Egy nyíló virágokkal telt ágon három tabulettét látunk. A középsőn Mária és József eljegyzése, az alsón szent József látogatása, a felsőn pedig szent József nevelőatyai méltósága van megörökítve. A readkivül sikerült tollrajz Cserna Károly ismert izlését és kvalitásos csoportosítását dicséri.

Százhuszonnyolcz év.

Ennyi év terheli Raby Noah vállait, ki április 1-én ünnepelte százhuszonnyolczadik születése napját. Az öreg ur élő czáfolat. Először megczáfolja a hitet, hogy április elseje bolond nap. És lerontja a mértékletességi apostolok kedvencz érvét: hogy az ivás és dohányzás megrövidítik az emberi életet.

Raby erősen állítja, hogy mióta csak emlékszik, — de legalább is 120 év óta — dohányoz és hogy ugyanazóta mindig megitta a whiskeyt, ha volt.

„Lehet, hogy megrövidíti életem, — szokta mondani — de nem hiszem.”

Raby Noah több mint harmincz év óta lakosa a szegényháznak Steltonban. Bántja köszvény, nincs foga és nem lát, de egyébként képességei teljes birtokában van s szellemi üdesége és emlékezete tökéletes.

Arzát sűrű, fehér szakáll fedi, vállára dus fürtökben omlik a szép fehér haj, melyre igen büszke.

Soha nem házasodott s így az ő esetét bizonyára fel fogják használni annak a bizonyítására, hogy a nőtlen embernek hosszabb az élte, mint a nőnek.

Huszonnyolcz éves korában beleszeretett az ültetvény gazdájába, melyen felügyelő volt. De nem merte bevallani a csinos özvegyasszonynak. Inkább elment matrónának s mire visszajött, az özvegy férjhez ment.

Mikor ismét találkozott Rabyval, megkérdezte, miért távozott oly hirtelen? Raby ekkor bevallotta az okot, mire a szép asszony feddőleg mondá: „Miért nem volt bátorsága szólani?” De már késő volt. Raby pedig továbbra is bátorosan volt a nővel szemben s agglégény maradt.

Raby, mikor ama régi szerelméről beszélt, mosolyogva szokta hozzátenni:

— Lehet, hogy a menyecske csak tréfált velem. De talán jobb, hogy már férjnél volt, mert nem hiszem, hogy még élnek, ha az én feleségem lett volna, olyan hirtelen volt a természetete.

KÜLÖNFÉLÉK.

* XIII. Leo pápa, mint vadász. A milanoi Rivista Cinegetica érdekes cikket közöl Leo pápáról, mint vadászról. Azt írja egyebek közt, hogy Gioachino Pecci már tizennégy éves ifju korában szívesen hódolt a vadász sportnak és derűre borura lövöldözte a madarakat, nagyokat és kicsiket egyaránt. Mint pápa a madárfogásban találta szórakozását és a vatikáni kertben számos madárháló állított fel. Az elfogott madarakat azonban csakhamar ismét szabadon bocsátja a jószívű pápa.

* Lear király a törvényszék előtt. Egy szegény öreg házaló a törvényszék utján akarta a három leányát, vagyis inkább vejét, arra kötelezni, hogy őt vénségére a szükségesekkel ellássák. A vök azzal állottak elő, hogy ők is nagyon szegények, de

azért az egyik följánlotta, hogy lakással, a másik pedig, hogy élelemmel látja el az öreget. Következett volna a harmadik, aki a hordárok ismert egyenruhájában jelent meg a törvényszék előtt, ennek ruházni kellett volna az apósát.

— Tekintetes törvényszék! — kezdte a mondókáját. — Az a kabát, amely rajtam van, nem az enyém, hanem a vállalkozóé. Ezt nem adhatom oda, másik pedig ninesen. Hanem ha az apósom mindenáron akar tőlem is valamit, hát én szívesen odaadom neki a — leányát.

A hallgatóság között az a mondás, bár a legszomorubb hangon volt elmondva, mégis nagy derűtséget okozott.

RÖPPENTYÜK.

* Czukrászdában. Czukkertort Móni vigécz belép egy czukrászdába.

— Kérek edj dorobkát torta.

A czukrász oda adja neki. Czukkertort kezébe veszi, megnézi s azt mondja a czukrásznak.

— Todjo mit, odjon mogo nekem ezért o tortáért edj dorop olmás rétest.

A czukrász azt is megteszi. Miután Móni jóízűen megette, veszi a kalapját s el akar menni, de a czukrász galléron ragadja.

— Hát fizetni?

— Mit fizetni?

— Fizesse meg az almás rétes árát?

— Forcsa! — mondja Móni. — Nem odtom én mogánok oz olmás rétesért edj tortát?

— Akkor fizesse meg a torta árát!

— Hát ettem én tortát?

* Szándék és tett. Mc Ginness: Mondd, csak Casey, nem adnál nekem egy pipára való dohányt?

Casey (a munkáját folytatva): Persze, hogy adnék!

Mc Ginnes (miután egy darabig hiába vár): Hát akkor miért nem adsz?

Mert nines.

REGÉNY

A csöndes lakó.

— Angol regény. —

Irta: Pryce Richard.

Fordította: Karem.

(Folytatás és vége.)

58

— Vajjon Basset bácsi beleírja ezt a dolgot a fürdőkalauzba? — töprenkedett Emma. — Mert ez egy valóságos regény, ugy-e bár? Soha sem felejttem azt a jelenetet, mikor ugy összeesett a láda mellett és ha behunyom a szemeimet, mindjárt előttem van minden ugy, mint mikor az emberek föl emelték a láda födelét. Mégis csak bátor ember lehetett, hogy inkább meglötte magát, mintsem hogy elfogják. És nagyon szép ember is volt, ugy-e néni?

— Szép, aki szépen cselekszik; — szölt szigorun Smithné. — En soha sem tartottam volna szépnek egy tolvajt, vagy rablót és még annál kevésbé egy öngyilkost, ha még olyan szép lett volna is. Bezzeg, engemet másképen neveltek.

— Nagyon szerethette azt az embert, — folytatta Emma, — mert különben nem segítette volna annyira. Olyan volt, mint az örült, ugy-e, mikor látta, hogy meghalt. Oh, én nagyon tudom bámulni az ilyen szerelmet!

— Tele van a fejed azokkal az ostoba regényekkel, — méltatlankodott Smithné. Nem is tudom, minek engedi anyád, hogy annyit összeolvass.

Emma fölhozta vörös selyem keztyűjét.

— Mégy már? — kérdezte nénye.

— Mennem kell, — felelt Emma kisaszszony. — A kalapomat kell még feldiszníteni a kihallgatásra.

Az ajtóban Emma bátyjával találkozott. Smith egészen lesóványodott az utóbbi

napok alatt, járása pedig lassu és vontatott lett. Szótalanul jött és leült a tűz elébe.

Saltash visszatért Londonba és épen ez idő tájt a mrs. Mauton társalgójában volt a Barn-streeten.

— Nézze meg ezeket a virágokat — szölt az öreg hölgy, egy csomó rózsára mutatva, melyek ugy, a mint a kertész kezéből kikerültek, voltak a virágtartóba betéve. — Ennek a bányu leánynak még annyi ügyessége sincs, hogy a fonalat leoldja rólu. Emlékszik, Hanson Mary milyen ügyesen tudta a virágokat elrendezni? Kérni akarom önt valamire. Szeretném, ha jó védelemben lenne része; akarja ezt elintézni helyettem? Szánnék rá valamit, hogy elkerülje a büntetést, vagy hogy legalább enyhe büntetést mérjenek rá. Inkább fölveszek egy kis kölcsönt...

— Azt hiszem, — szölt Saltash, — nagy előnyére lesz, hogy a gyémántokat egy dobozban lepeesételve és lady Markham nevére czimezve találták meg. A mi engem illett én nagyon elhiszem, hogy csak alkalomra várt, hogy visszaküldje őket. És aztán meg a levelei is bizonyítja, milyen súlyos erkölcsi kényszer nyomása alatt cselekedte. És figyelembe veszik azt is, hogy nem ő az első leány, kit ez a gaz Brinsley levett a lábáról.

— Igen és az a lázas érdeklődés, melyet önfeláldozó szerelme ébresztett iránta; — tette utána Saltash.

— Hát még a szépsége; — folytatta mrs. Mauton az ő gunyos mosolyával. Azt hiszem, nines oly esküdtzék Angliában, mely...

Nem fejezte be mondatát. Ugy látszik fölösleges is lett volna.

— Valóban kár lesz azt a gyönyörű sárga színt kimosni a hajából; — mondá mrs. Mauton.

— Nem is tudom, hogy egyáltalában lehet e kimosni; — felelt kacagva Saltash.

— Már pedig attól tartok, hogy ezt el nem kerülheti, mert nem tudom, illő lenne-e egy szobalányhoz az ilyen feltűnő viselet. Nem gondolja?

— Mit akar evvel mondani?

— Azt, a mit mondtam.

— Vissza akarja fogadni?!

— Nézze ezeket a virágokat; — volt a kitérő felelet. — Látott már valaha ilyen kolonozot? És ha barátaim e miatt visszahuzódnak tőlem, ám tegyék.

De tudta, hogy legnagyobbbész nem fognak visszahuzódni tőle. Mrs. Mauton megállapodott helyzetének biztos öntudatával beszélt. A király nem hibázhat, mondá magában és époly kevéssé hibázhatok én.

Saltash még kissé kételkedett.

— Nézze, — szölt meg hirtelen mrs. Mauton, — én már öreg asszony vagyok s a mi még rosszabb: világias életű öreg asszony. Van ugyan tömérdek ismerősöm és nem egy jó barátom...

— Oh igen, nemesak egy; — sietett Saltash mondani és kezét nyujtotta feléje.

Egy könyesepp ragyogott a mrs. Mauton hervadt arczán, mikor újra megszözlalt.

— Azt hiszem, az a lány ragaszkodik hozzám és én nem tudom a legrosszabbat elhinni róla. Nem képzelhetem azt, hogy örökig élek és szeretném, hogy mikor meghalok, legyen valaki körülöttem, a kit szeretek.

Saltash hallgatott.

— Azután meg, — folytató, régi modorához visszatérve — én már ilyen akaratos, öreg asszony vagyok és mindig ugy cselekszem, a mint épen kedvem tartja.

Saltash épen távozni készült, mikor a levélhordó bekopogtatott és levelet adott be.

— Várjon már egy pillanatig, — szölt mrs. Mauton nevetve. Arabella el van telve örömmel. Milyen szerencse, — így ír — hogy a gyémántok megkerültek: a jövő héten újra jelmezbál készül és én végre mégis jégtündérnek öltözve vehetek részt benne.

NYILT-TÉR*).

Mint hogy a tavasz előre haladásával osecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI
ÁGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt, mert olósó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dús szénsavtartalmánál fogva, specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tiphoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknek és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen, hűtő, hűgahajtó és a szomjat o illapító hatásánál fogva.

== Kedvelt borviz. ==

*A Mohai Ágnes-forrás
kezelősége.*

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Sz.-Lászió

Nagyvárad mellett.
Vasúti állomás.
Posta, távirtda, telephon.

(püspök) gyógyfürdő. Hévízfürdők 30°—40° C.

Kiváló szaktekintélyek által elismert

== kitünő hatással ==

csuzos és reumás bántalmaknál, csonttörések és ficamok utókezelése, hűdéseknel, mell, hasi és egyéb izzadmányoknál (exsudatum) máj és vese, valamint húgy- és ivarszervi bántalmaknál, női bajoknál a légzési és emésztési szervek hurutjainál.

Gyönyörű fekvés, hatalmas tölgyfa erdőségek közepén, három oldalról hegyek által védve. Pormentes enyhe klíma. Gyönyörű park- és sétahelyek. Villamos világítás, öt óriási tükörfürdő 900—3000 hktl. köbtartalommal, folytonos vízesere; kád- és családfürdők; pokróczozó és pihenő termek. Zuhanyok.

Ivógyógymód. Lépfürdők, massage, villamosítás.

Szállodái a modern követelményeknek megfelelőleg a legnagyobb kényelemmel berendezve, a fürdő helyiségekkel zárt folyosók által vannak összekötve.

Olcsó szobák. Kitünő magyar konyha, tiszta borok Czeglédy Sándor pincéjéből. Naponta háromszor térzene, sétahangversenyek, tombola- és táncestélyek. Kirándulások. — Évad május 1-től október 1-ig. — Fürdőorvos: Dr. Terner Béla. — Bérlet: Czeglédy Sándor. — Prospectusokat bérmentve küld az igazgatóság.

* Ezen rovatban közöltékért nem vállal felelőséget a Szerk.

Borosznó gyógyítófürdő.

Zólyommezőben. Vasút-állomás. Posta és távirtda.

Vadregényes fenyvesek közepette. Tiszta, ózondus levegő. Erdei sétautak. Magas forrású vízvezeték. A glaubersós gyógyítóforrások kitünő hatásúak, heveny és idült gyomor- és bélhurut, máj és hólyagbajoknál.

Hidegvízgyógyító mód, masszázs, villamosítás, svéd torna, tej- és savókúra, Kneipp-féle gyógyító mód. Meleg ásványvíz és fenyőfürdők.

Klimatikus gyógyítóhely.

Állandó fürdőorvos. Gyógyszertár. Lawn-tennis, tekepálya, cigányzene.

Lakás: 8—16 korona egy szoba heti bérlete ágytámmal együtt.

Étkezés: leves 20 fillér, főzelék, tészta 50 fillér, sültet 80—100 fillér étlap szerint.

Bővebbet alulirt tulajdonosnál.

Rosenauer Lajos
Besztercebányán.

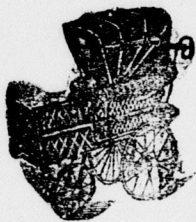
Gröber Lajos

Alapítottott
1848-ban.

Alapítottott
1848-ban.

kosárfonodája Budapestben.

Raktárak:
IV. ker.
Kigyó-utca
6. szám és
IV. ker.
Haris-bazár,
körudvar.

Műhelyek:
VII. ker.
Nefeletjs-u.
28. szám és
IV. ker.
Koronaher-
czeg-u. S. sz.

Saját gyártású

kosár-butorok, kerti és salon-székek,
gyermek-kocsik
egyszerű és legfinomabb kivitelben.

Képes árjegyzéket bérmentve küld

SPORA-féle

világhírű KLATAU-i

disz- és óriási szegfü.

Kitüntetve: Prága, Bécs, Lyon, Antwerpen, Amsterdam, Hamburg, Frankfurt a Mainban stb. a legmagasabb díjakkal.

Elite-választék

5 darab 16 Kor.

Kiállítási és reklám minta fajok

10 darab 16 Kor.

Óriási szegfü

10 darab 10 Kor.

Disz-szegfü

10 darab 5 Kor.

Kerti-szegfü

10 darab 2 Kor.

Remontánszegfü

10 darab 6 Kor.

50 darabnál 10 százalék, 100 darabnál 20 százalék engedmény. Képes árjegyzék ingyen, bérmentve.

Fr. Spora

szegfü-kivitel Klatau (Csehország.)

Levélpapírok

kereskedelmi levelezéshez negyed és nyolczad alakban, fehér, vonalzott, koczkázott és meritett minőségben, nyomással és anélkül.

Doboz-levélpapírok egyszerű, finomabb, valamint a legnagyobb fényűzéssel és művészettel kiállított formában.

Billet du Correspondence,
csinos tokokban.

Legujabb

„Monopresse“

melylyel mindenki a legegyszerűbb módon önmaga készítheti monogrammjait.

Darabja 25 kr.

Névjegyek a legszebb nyomással.

Irodai papírok

mindenféle minőségben és vastagságban és pedig:

fogalmazó,
középfinom irodai
legfinomabb „
okmány- és
miniszteri papír.

**Író tollak,
Tollszárak,
Tentatartók.**

Kuhn-, Soenneken- és Birmingham-tollak, egyenkint, tucatonkint és dobozokban.

Tollszárak óriási választékban a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, — fa, kaucsuk, nikkel, szaru, sündisznó-tüske és csontból.

Irodai és disztentatartók, zsebben hordozható tentatartók fából, nikkelből, mindenféle elképzelt alakban

nagy készlet olcsó áron kapható a

CSOKONAI-
papírkereskedésben

Debreczen, Kossuth-u' cza 13.